

Preek over HC Zondag 31

Liturgie:

Votum en groet

Zingen: Ps. 9:1,7,8,9

Gebed

Schriftlezing: Matteüs 16:13-20; Johannes 8:1-11

Zingen: Ps. 101:1,2,3,4,5,6

Tekst: HC Zondag 31

Preek

Zingen: Ps. 119:43,44,45

Geloofsbelijdenis: Gez. 179a

Gebed

Collecte

Zingen: Lb. 281:1,2,3,4

Zegen

Gehouden te: Baflo, 27-09-15 (14.30 u.)

Preek

Thema: De sleutels van het hemelrijk bedoelen het behoud van zondaars.

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Gods IND

Heeft het koninkrijk der hemelen ook een IND, een 'Immigratie en Naturalisatie Dienst'?

In ons land heeft de IND niet zo'n bijster goed imago. Traag, bureaucratisch. Het duurt jaren voordat mensen die naar ons land gevlucht zijn een status krijgen. En meer van dergelijke negatieve dingen. In elk geval voor de beleving van asielzoekers en burgers.

Vluchtelingen en asielzoekers krijgen met de IND te maken. Ze moeten zich daar melden. Ze moeten daar hun verhaal vertellen. Ze krijgen dan een dossier. En voor definitieve toelating tot ons land, voor een status zijn ze van deze overheidsdienst afhankelijk.

De IND beslist of iemand een verblijfsvergunning krijgt of dat hij wordt geweerd en zelfs teruggestuurd naar het land van herkomst.

Duidelijk is: je wordt niet zomaar toegelaten en genaturaliseerd en aangenomen als een volwaardige burger van Nederland. Dat is een heel proces. Daar horen inburgeringscursussen bij enzovoorts. Want je moet wel integreren in onze Nederlandse samenleving.

Je zou kunnen zeggen: de sleutel tot het Koninkrijk der Nederlanden ligt bij de IND, met lastgeving en volmacht van de minister voor veiligheid en justitie. In ieder geval voor vluchtelingen en asielzoekers. Maar ook voor gewone immigranten.

Ik kom terug bij de vraag van net. Heeft het hemelrijk ook een IND? Zo ja hoe functioneert die dienst dan?

Ik kan de vraag ook anders stellen: Hoe kom je het Koninkrijk van God binnen? En wie mogen het hemelrijk binnen en wie niet? Wie worden er toegelaten en wie worden er geweerd of buitengesloten?

Wie wil de Heer zelf binnenlaten in zijn rijk? En wie zetten zichzelf buiten de deur? U hoort, we kruipen gaandeweg meer toe naar de uitdrukkingen die in zondag 31 gebruikt worden.

Het gaat in deze zondag over de sleutels van het hemelrijk, over sleutelmacht en hoe Christus zelf die sleutels hanteert via zijn woord en via zijn gemeente, via mensen die zijn gevolmachtigden zijn. Ministers, dat zijn dienaren van het hemelrijk.

Gaat het er bij de bediening van de sleutels streng aan toe of bureaucratisch? Nee. Dat is althans niet de bedoeling van het evangelie en van de Heer Jezus Christus. Het gaat hem erom, dat asielzoekende zondaars 'hemelrijkers' worden en blijven. Burgers van het rijk van de hemel, vanwaar wij onze redder verwachten, de Heer Jezus Christus. (Fil. 3:20)

Ik geef deze preek dit thema mee:

De sleutels van het hemelrijk bedoelen het behoud van zondaars.

Dat is de insteek van de prediking én van de kerkelijke tucht.

2. Sleutels in meervoud?

Hoeveel sleutels heeft het hemelrijk? Het antwoord van ons leerboek is duidelijk: Twee. *"De verkondiging van het heilig evangelie en de kerkelijke tucht. Door beide wordt het koninkrijk der hemelen voor de gelovigen geopend en voor de ongelovigen gesloten."* (v/a 83)

Deze twee sleutels zijn niet gelijkwaardig of uitwisselbaar. Je zou de kerkelijke tucht een verbijzondering van de eerste sleutel kunnen noemen. Een meer gespecialiseerde vorm van bediening van het woord.

Het hemelrijk heeft één sleutel. Dat zou net zo goed het antwoord kunnen zijn. Eén sleutel in de hand van Jezus Christus. Hij is de eerste Minister in het Rijk van God, de machthebber, die de toegang tot het paleis van God beheert. De sleuteldrager dus. Zo presenteert de verhoogde Christus zichzelf in de brief aan de gemeente van Filadelfia in Asia.

"Schrijf aan de engel van de gemeente in Filadelfia:

Dit zegt hij die heilig en betrouwbaar is, die de sleutel van David heeft – wanneer hij opendoet, kan niemand sluiten, wanneer hij sluit, kan niemand openen:

Ik weet wat u doet. Ik heb ervoor gezorgd dat de deur voor u openstaat, zonder dat iemand hem kan sluiten. Want ook al hebt u weinig invloed, u bent trouw gebleven aan wat ik heb gezegd en hebt mijn naam niet verloochend." (Opb. 3:7,8)

"Ik heb de sleutel van David (enkelvoud)," zegt de verhoogde Heer.

Wanneer Jezus tijdens zijn leven op aarde de sleutels van Gods koninkrijk in handen legt van Petrus en de andere apostelen, dan noemt hij geen getal.

Dit is de situatie in Matteüs 16: Simon Petrus heeft – ook namens de andere apostelen – zijn geloof in Jezus beleden. *"U bent de messias, de Zoon van de levende God."*

Dat heeft hij niet van zichzelf. Jezus' Vader heeft hem dat geopenbaard. Jezus zegt dan:

"En ik zeg je: jij bent Petrus, de rots waarop ik mijn kerk zal bouwen, en de poorten van het dodenrijk zullen haar niet kunnen overweldigen. Ik zal je de sleutels van het koninkrijk van de hemel geven, en al wat je op aarde bindend verklaart zal ook in de hemel bindend zijn, en al wat je op aarde ontbindt zal ook in de hemel ontbonden zijn." (Mat. 16:18,19)

De sleutels van het koninkrijk van de hemel geeft Jezus aan Petrus. Meervoud zonder een bepaald aantal te noemen. Het zou kunnen duiden op een ingewikkeld slot dat alleen met een set sleutels geopend kan worden.

Je kunt ook denken aan de complete volmacht en de veelomvattende bevoegdheid, die Jezus aan Petrus, de apostelen en aan zijn gemeente verleend. Complete

sleutelmacht en volledige bevoegdheid. Gesymboliseerd met het praktische beeld van de sleutels.

Met sleutels kun je deuren openen en dicht doen. En met een OV-chipkaart open je de poortjes op een station. Dat hoef ik niet uit te leggen. Wie de sleutels heeft, heeft de bevoegdheid om mensen binnen te laten of te weren.

Je kunt niet zomaar bij de koning binnenlopen voor audiëntie. Dat was in het paleis van David en zijn opvolgers al zo. Je moet altijd via de sleuteldrager, de eerste minister, de machtigste man na de koning. Diens vertrouweling, die absoluut betrouwbaar moet zijn.

Sleutels in meervoud dus volgens het woord en de beschikking van Jezus. Dat betekent: geen krampachtige beperking tot de publieke zondagse prediking en de kerkelijke tucht, waarmee in de praktijk slechts een enkeling in de gemeente te maken krijgt.

De sleutelmacht staat voor het complete scala van de zorg van Christus, de goede herder, voor zijn gemeente. Zijn zorg voor de schapen - de meegaande en de koppige - met het Woord van God.

De huisbezoeken vallen binnen dit kader. Overal waar het woord van God geopend en binnengebracht wordt bij mensen. Door apostelen, herders en leraars, oudsten en gewone gelovigen onderling. Christus vertrouwt zijn woord immers toe aan zijn gemeente. Niet alleen aan de ambtsdragers.

Vandaar dat – om maar iets te noemen – kerkelijke tucht ook begint bij onderlinge liefde, aandacht, toezicht en daardoor gedragen wordt. Niks afschuifstelsel richting kerkenraad dus. Al hebben ambtsdragers wel degelijk een eigen taak en verantwoordelijkheid hierin.

Niks: "Doet de kerkenraad er wel wat aan?" Doe jij er wel wat aan als je ziet, dat je broeder of zuster in de gemeente in de fout gaat, qua leer of leven?

Het gaat Christus om het gedrag en het leven van zijn gemeente. Van zijn lichaam. Over het functioneren van het lichaam als eenheid in Christus en door de Heilige Geest heeft Paulus heel behartigenswaardige dingen geschreven in 1 Korintiërs 12 bijvoorbeeld. Alle leden hebben elkaar nodig. Negeren doet pijn, amputatie ook.

3. Open poorten.

Even terug naar het beeld van de sleutels en de toegang tot het hemelrijk. Het koninkrijk van de hemel is erg indrukwekkend. Het is een rijk, een nieuwe wereld, waar je niet zomaar wordt toegelaten. Waar je jezelf ook niet kun binnensmokkelen. Geen 'illegalen' dus.

Heeft het hemelrijk hoge muren? En de gemeente van Christus hoge drempels? Ja, in zekere zin wel. Hoewel ik niet weet of die hoge drempels van de gemeente wel zo goed zijn of terecht.

Het hemelrijk heeft – weer is het een beeldspraak – zeker hoge muren. Maar de poorten van het hemelrijk staan altijd wagenwijd open. Gods koninkrijk is geen gesloten bolwerk. Maar wel is er dagelijks toegangscontrole. En worden dagelijks, week in week uit, mensen binnengelaten die er hun heil komen zoeken. Mensen die – zegt de catechismus – de belofte van het evangelie met waar geloof aannemen. U en ik dus, de gelovigen allen samen en ieder persoonlijk, aan wie verkondigd en in het openbaar verklaard wordt, dat al hun zonden hun door God om de verdienste van Christus werkelijk vergeven zijn.

Aan de poort van het hemelrijk wordt het evangelie verkondigd aan ieder die het hoort, die het horen wil en aan wie God zelf het laat horen in zijn welbehagen. Op deze manier doet Christus zelf de deuren van het hemelrijk open. Hij is in feite zelf de deur.

Dat zegt Hij zelf in een ander beeld. "Ik ben de deur, niemand kan de schaapskooi binnenkomen dan via mij." Johannes 10.

Het accent van de sleutelmacht, die Christus hanteert en aan zijn kerk verleent, ligt onmiskenbaar op het openen.

De catechismus heeft in antwoord 84 en 85 niet voor niets de volgorde: openen – sluiten; sluiten – openen. Het sluiten van het hemelrijk wordt ingesloten door het openen.

Dat is precies de bedoeling van Jezus met zijn evangelie en met zijn komst op aarde, om zijn volk te redden van hun zonden, door zelf naar het kruis te gaan. Jezus maakt die weg naar het kruis duidelijk in het stuk van Matteüs 16, dat volgt op wat we gelezen hebben.

Het gaat Jezus om het behoud van de zondaar, om redding van zijn volk en van de wereld. Vandaar dat hij voortdurend de zondaars opzoekt en zich over hen ontfermt en hen bevrijdt uit de verslavende macht van de zonde. Voorbeelden te over in de evangeliën. Zo zegt hij het zelf meer dan eens.

"Ik ben het licht dat naar de wereld is gekomen, opdat iedereen die in mij gelooft niet meer in de duisternis is. Als iemand mijn woorden hoort maar ze niet bewaart, zal ik niet over hem oordelen. Ik ben immers niet gekomen om over de wereld te oordelen, maar om de wereld te redden." (Joh. 12:46,47)

4. Behoud van zondaars.

Dat doel van Jezus' komst naar de wereld stempelt ook zijn houding tegenover de zondaars en de zonde. Barmhartig tegenover zondaars; hard tegenover de zonde en de verharding in de zonde.

Je kunt het zo zeggen: Gods IND – om dat beeld uit het begin van de preek nog maar even op te pakken – werkt genadig en rechtvaardig. Want zo is de Heer zelf. Genadig in de publieke verklaring van de vergeving van de zonden aan het adres van vluchtelingen en asielzoekende zondaars. Zij krijgen voor zich een open poort naar het koninkrijk van de hemelen. Een genadige status en het burgerschap van het hemelrijk in de verbondenheid met Christus.

Rechtvaardig is Gods IND in het weren van wie zich niet wil bekeren; wie zich per saldo verhardt en het dus niet bij de Here Jezus zoekt. Zij vinden de poort van het hemelrijk uiteindelijk gesloten. Ze worden buitengesloten en veroordeeld tot de buitenste duisternis. Tenzij ze zich alsnog bekeren. Die mogelijkheid houden de Bijbel en de catechismus zeker open.

Want zo machtig is de Heilige Geest wel, dat hij verharde harten kan breken en doen smelten, zodat de poort van het hemelrijk alsnog opengaat of weer opengaat, *"wanneer zij werkelijk beterschap beloven en bewijzen."*

5. Sleutelhantering geïllustreerd

De sleuteldrager Jezus Christus hanteert de sleutels van het hemelrijk inderdaad genadig en rechtvaardig. Je kunt ook zeggen: geduldig en duidelijk. Geduldig tegen

over zondaars en asielzoekers. Duidelijk voor wat betreft de zonde. En hij gaat zijn leerlingen en zijn gemeente voor in die houding.

Jezus laat dat zijn leerlingen en heel het publiek om zich heen zien in zijn houding tegenover de vrouw die op overspel betrapt is en tegenover haar aanklagers.

Johannes vertelt het in hoofdstuk 8 van zijn evangelieboek. We willen daar nog even naar kijken.

Het is de dag na het Loofhuttenfeest. De mensen hebben een week lang in een feestroes geleefd. Het is dan niet ondenkbaar dat iemand dan een buitenechtelijke relatie heeft en daarbij betrapt wordt. Dat was blijkbaar het geval met deze getrouwde vrouw.

Met veel vertoon wordt zij door de schriftgeleerden en de Farizeeën voor Jezus neergezet, in de kring van mensen die naar zijn onderwijs staan te luisteren. De schriftgeleerden en Farizeeën doen het voorkomen alsof het hun gaat om eerbied voor de wet van Mozes.

Maar ze willen Jezus op de proef stellen, hem een dilemma opdringen, waarbij hij wel de fout in moet gaan in hun visie. Ze haten Jezus en willen Hem te pakken nemen, veroordelen en doden. Dat is hun intentie. En deze betrapte vrouw moet hun kwade doel dienen.

Jezus kent zijn tegenstanders. Hij weet hun bedoelingen. Hij reageert niet. Hij houdt zich stil. Hij bukt zich en schrijft met zijn vinger op de grond. Alsof het hem niks interesseert.

Hij reageert pas als ze blijven aandringen. *"Wie van jullie zonder zonde is, laat die als eerste een steen naar haar werpen."* (Joh. 8:7)

Daarmee is voor Jezus de discussie gesloten. Of: een discussie was het niet eens.

Met deze woorden betrapt Jezus feitelijk de schriftgeleerden en de Farizeeën. Zijn zij zonder zonde? Laat ze dat maar eens durven denken. Dat kunnen ze niet. Jezus ontdekt hun zonde: namelijk hun haat tegen Hem. Dat is minstens even erg als het overspel van deze getrouwde vrouw.

De aanklagers van deze vrouw moeten zich betrapt voelen na Jezus woorden. Ze druipen een voor een af, te beginnen bij de oudsten.

Als Jezus opkijkt, is er niemand meer. Alleen de vrouw staat nog voor hem.

Bedremmeld? Beschaamd? Als een zondares. Dat weet ze. Wat zal ze van deze rabbi te horen krijgen? Zal hij haar ook veroordelen of laten vallen als een baksteen?

Jezus heeft op zich het recht om de eerste steen te pakken en naar haar te werpen en een begin te maken met haar doodvonnis. Steniging staat in de wet van Mozes inderdaad als straf op overspel van een getrouwde vrouw.

En Jezus is de enige aanwezige die werkelijk zonder zonde is.

Wat doet hij? Wat zegt hij tegen deze vrouw? Hij laat haar naar huis gaan, betrapt, maar niet veroordeeld door hem. Maar wel met een heel duidelijke opdracht aan haar: *"Ga naar huis, en zondig vanaf nu niet meer."* (Joh. 8:11)

Jezus bagatelliseert haar zonde dus niet. Hij zegt niet: "Foutje, moet kunnen."

Overspel is ook voor hem, de heer van de wet, zonde. Dat is duidelijk. Daar is geen woord Frans bij.

Maar Jezus zet de vrouw op het spoor van een nieuw leven. Hij laat ook bij deze vrouw zien, dat hij is gekomen om zondaars te behouden, om asielzoekers te redden door hen het hemelrijk binnen te brengen.

Jezus kwam om de wereld te redden. Daarvoor ging hij – die werkelijk en als enige mens zonder zonde was – naar het kruis. Daar laadde hij de schuld van heel zijn volk en van heel de wereld op zich. En hij liet zich veroordelen en doden met de bittere en smadelijke dood aan het kruis. Niet eens een steniging – de Joodse vorm van doodstraf – maar het kruis, dat door God vervloekt was.

Jezus had het recht om de eerste steen te pakken en te gooien. Maar Hij deed het niet. En de discipelen en de omstanders waren er getuige van.

6. Het getuigenis van het evangelie

Christus bedoelt met de sleutels van het hemelrijk het behoud van zondaars. Hij leert als zijn leerlingen die houding na te volgen in de gemeente. Als het gaat om de verkondiging van het evangelie en om de kerkelijke tucht. Of het nu twee sleutels zijn of slechts één met een tweezijdige werking.

Genadig én rechtvaardig.

Geduldig én duidelijk.

Namelijk met het woord van God als het zwaard van de Geest, dat onderscheid maakt en dat harten schift van mensen in de gemeente en daarbuiten. Overal waar de belofte van het evangelie publiek verkondigd wordt in de kerk of meer privé aan de huizen.

Publieke verkondiging en private terechtwijzing – onder vier ogen en naar de regel van Matteüs 18; zie daar – zijn beide gericht op het behoud van zondaars. Uitsluiting buiten de gemeente en buiten het koninkrijk der hemelen, is uiteindelijk een laatste redmiddel. Zodat de zondaar heilzaam schrikt en zich bekeert tot God en dan – o wonder! – de poort van het hemelrijk weer geopend vindt.

En zegt ons leerboek: *"Naar dit getuigenis van het evangelie zal God oordelen, zowel in dit als in het toekomstige leven."*

Hij is de genadige en rechtvaardige hemelse rechter. Hij zet zijn woord in de poort van zijn rijk en bindt zichzelf en ons aan het evangelie van Jezus Christus en zijn heilzame geboden.

Het koninkrijk van de hemel heeft open deuren. Asielzoekende zondaars mogen bij Christus hemelrijkers worden. Onder een machtige en genadige Heer. Burgers van het rijk in de hemel. *"...en van daar verwachten wij onze redder, de Heer Jezus Christus."* (Fil. 3:20)

Dat is het wenkende perspectief!

Amen.